שלהבת יעלי אלבוים

תערוכה לזכרה ולציון שנה לפטירתה של יעל אלבוים ז״ל

יצירותיה של יעלי אלבוים נובעות מתוך מרקם רגשי עשיר ומורכב, ותמיד מכוונות לתוך הבטן. חוויה חומרית, צבעונית וחושנית שחודרת פנימה ומצליחה לרגש ולגעת. האופן שבו יעלי נגעה ברגש בא לידי ביטוי לא רק באמנות שלה, אלא גם דרך החינוך וההוראה. יעלי הייתה בן אדם מיוחד, וחייה היו מלאים בעשייה, נתינה ואהבת אדם. כאמנית ואשת חינוך שהקימה ועיצבה את אופייה של מגמת אמנות במנור כברי, יעלי הייתה מורה אגדית ודמות בעלת השפעה בתחום החינוך לאמנות. היא לימדה בתשוקה ומסירות אין סופית, מכל הלב ובמלוא הנאמנות והאחריות לאדם שמולה. דרך הוראתה היא נגעה בנפש ומשם הובילה ליצירה.

היא הדליקה אש ותשוקה לאמנות ולהוראת אמנות בליבם של הרבה אנשים שפועלים היום בשדה האמנות הישראלי, ולרבים מהם המפגש איתה היה אירוע מכונן, צומת משמעותי בחיים.

שלהבת

״אל לנו לפחד לגעת בשלהבת...״ משפט מתוך הקדשה של אורי ריזמן על רישום דיוקן של יעלי, מגלה את סוג הקשר המיוחד ביניהם. היא באמת לא פחדה לגעת בשלהבת, לא פחדה לחשוף ולהיחשף, לא פחדה להישרף. היא ידעה להיות חזקה ושברירית בעת ובעונה אחת. המנעד הרגשי שלה היה רחב ועוצמתי והיא בערה לאורך כל חייה. בתערוכה הנוכחית מוצגות עבודותיה מן שנים האחרונות יחד עם עבודות מוקדמות העוסקות בגוף הנשי שעבר עם השנים התמרה לדימויים מגוונים שונים.

גוף

בסדרת הרישומים מתחילת שנות השמונים דימוי הגוף הנשי הוא שולי למרות מיקומו המרכזי. הגוף חסר זהות, אמורפי, נוזלי, חסר כוחות ואופי. מערכת היחסים איתו מורכבת; באמצעות הרישום הגוף תוקף את עצמו, שולל את יופיו, כועס ונוקם. דימוי הגוף נראה רק תירוץ, קורבן על המזבח של עבודת רישום אקספרסיבית ואגרסיבית בגרפיט שמתרחשת סביבו, מעליו ובתוכו. התרחשות קצבית, מוחקת, תוקפת, חונקת.

לאורך השנים עבר דימוי הגוף לא מעט גלגולים, אבל תמיד נשאר פגום, פגיע וכואב, לא רק ברמת הדימוי ואופן הטיפול בו, אלא גם פיזית. בכל העבודות של יעלי הצבעוניות היא גם חומריות ומצע חשוב כמו מה שמתרחש עליו. גם בציורים המאוחרים הממד הפיזי של עבודותיה נוכח לא פחות מהאווירה הצבעונית. יש משהו שביר ופגיע בכל פעולה שלה. מודעות לזמניות של הדברים, לחלוף. יצירותיה נולדו לתוך מציאות שיש לה זמן מוגבל. הדימויים הם ארכיטיפים טעונים, הצבע חזק אבל התוצאה היא שברירית, רגישה וכואבת. הזמניות של הדברים מורגשת כאילו זמן חיי הציור שווה לזמן חיי פרח - יפה, עוצמתי וקצר.

פרגים

המצע נבחר על פי רמת חולשתו: עד כמה הוא שקוף, עד כמה פשוט, עד כמה הוא עדין, עד כמה פגיע, עד כמה הוא כמעט לא קיים. ועליו הפרג עם כל המטען התרבותי - המוות וההרס העצמי, החיים והלידה מחדש. כתם צבעוני, עמוק מונח על המצע השברירי כמו כתם דם שנספג אל תוך תחבושת, מתפרס לכל הכיוונים, נצמד לגבולות של עצמו ו״בוכה״ מטה לאורך הגבעול, חוזר לקרקע, צומח הפוך.

זרים

הזרים של יעלי - חלקיקים שבירים שהתמגנטו יחד על מנת להפוך למשהו גדול, מאורגן, שלם וחזק יותר, שאולי מעלה את סיכוייו לשרוד אבל מחויב להיכנע למבנה הגדול, לסדר שבו. בקטלוג לתערוכה בגלריית כברי משנת 2010, כותבת האוצרת דרורה דקל:

״ביצירתה של אלבוים מתקיימים שלושה מעגלים: מעגל ראשון - ה׳אני׳ שמנסה לשרוד אל מול ה״אחרים״; מעגל שני - הקבוצה הקרובה, המשפחה המורחבת, חברי הקיבוץ, בית הספר, המקום; מעגל שלישי - הקיום האנושי, העולם, שמחדד את המצב הקיומי שבו שרוי האמן, האדם.״

יחד עם זאת, אי אפשר להתעלם מפרשנות נוספת שמחזירה אותנו לגוף הנשי. חלק מהזרים ריקים במרכזם - מעין רחם ריקה, בין פריחה להתכלות, זרי-כאב, קרעים שמתחברים ומבקשים לאחות את השבר, לתקן את הגוף והנפש, להחזיר עוצמה וכוח ולחגוג את היופי של החיים.

בין השנים 1981-1984, הייתה יעלי אלבוים, אוצרת ומנהלת גלריה כברי. יעלי הייתה מעורבת תמיד בחיי התרבות והאמנות של הקיבוץ.

אוצרים יורי כץ ואסיה דובלין

בתמיכת
משרד התרבות והספורט
הקרן למעורבות בקהילה כברי
גלריה כברי
جاليري الكابري
גלריה שיתופית יהודית ערבית בגליל
جاليري تشاركي يهودي عربي في الجليل

شعلة

ياعيلي البويم

معرض لذكرى ومرور عام على
وفاة ياعيل البويم رحمها الله

تنبثق أعمال ياعيلي ألبويم من داخل نسيج عاطفي غني ومعقد، ودامًا ما تكون موجهة إلى البطن. تجربة مادية، ملونة وحسية تخترق الداخل وتنجح في الإثارة والملامسة. الطريقة التي تلامس ياعيلي المشاعر بها تجسد ليس فقط فب فنّها، بل أيضًا من خلال التعليم والتدريس. ياعيلي كانت إنسانة مميزة، وحياتها كانت مليئة بالنشاط، العطاء وحب الإنسان. كفنّانة ومربية، التي أسست وصممت طبيعة قسم الفن في مانور كابري، ياعيلي كانت معلمة أسطورية وشخصية مؤثرة في مجال تعليم الفن. عملت على التدريس بشغف وتفاني لا نهاية له، من كل قلبها وبأقصى قدر من الولاء والمسؤولية تجاه الشخص الذي أمامها. من خلال التدريس لامست الروح ومن هناك قادت إلى الإبداع.

لقد أشعلت النار والشغف باللفن وتعليم الفن في قلوب العديد من الأشخاص الذين يعملون اليوم في مجال الفن الإسرائيلي، وللكثير منهم كان اللقاء معها حدثًا تكوينيًا، منعطف مهم في حياتهم.

شعلة

"الرجاء عدم الخوف من لمس الشعلة". جملة من إهداء أوري ريزمان على رسمة بورتريه ياعيلي تكشف نوع العلاقة الخاصة بينهما. لقد كانت بالفعل لا تخشى لمس الشعلة، لم تخف من ومن الانكشاف، لم تخف من الاحتراق. كانت تعرف كيف تكون قوية وهشة في الوقت نفسه. نطاقها العاطفي كان واسعًا وقويًا وكانت مشتعلة طوال حياتها.
في المعرض الحالي تُعرض أعمالها من السنوات الأخيرة مع أعمال سابقة تتناول الجسد الأنثوي الذي تحول مع السنوات إلى تصويرات متنوعة مختلفة.

جسد

في سلسلة الرسومات من بداية الثمانينات، صورة الجسد الأنثوي هامشية رغم موقعه المركزي. الجسد يفتقر للهوية، غير متبلور، سيولي، بلا قوى ولا شخصية. العلاقة معه معقدة؛ من خلال الرسم يهاجم الجسد نفسه، ينفي جماله، يغضب وينتقم. تبدو صورة الجسد مجرد عذر، ضحية على مذبح عمل رسم تعبيري وعدواني بالجرانيت الذي يحدث حوله، فوقه وداخله. إجراء إيقاعي، يمحو، يهاجم، يخنق.
على مر السنين، مرّت صورة الجسد بعدة تحولات، لكنها بقيت دامًا معابة، عرضة للأذية ومؤلمة، ليس فقط على مستوى الصورة وطريقة معالجتها، بل أيضًا على المستوى الفيزيائي. في جميع أعمال ياعيلي اللون هو أيضًا مادة وركيزة مهمة كما يحدث عليه. حتى في اللوحات الأخيرة، البعد الفيزيائي لأعمالها حاضر ليس أقل من الأجواء الملونة. هناك شيء هش عرضة للأذية في كل فعل لها. إدراك بأن الأشياء مؤقته، فانية. وُلدت أعمالها في واقع له وقت محدود.

الصور هي نماذج أولية مشحونة، اللون قوي لكن النتيجة هشة، حساسة، ومؤلمة. آنية للأشياء محسوسة كما لو أن زمن حياة اللوحة يساوي زمن حياة الزهرة - جميلة، قوية وقصيرة.

خشخاش

تم اختيار الركيزة بناءً على مستوى ضعفها: مدى شفافيتها، مدى بساطتها، مدى رقتها، مدى قابليتها للأذية، وإلى أي مدى هي شبه قائمة. وعلى هذه الركيزة يُوضع الخشخاش بكل حمولته الثقافية - الموت والتدمير الذاتي، الحياة والميلاد من جديد. بقعة ملونة عميقة توضع على الركيزة الهشة مثل بقعة دم تمتصها ضمادة، تنتشر في جميع الاتجاهات، تلتصق بحدودها و"تبكي" إلى أسفل على طول الساق، تعود إلى الأرض، تنمو بشكل مقلوب.

باقات

باقات ياعيلي - جسيمات هشة تمغنطست معًا لتصبح شيئًا كبيرًا، منظمًا، كاملًا وأقوى، ربما يزيد من فرصها في البقاء ولكنها ملتزمة بالانصياع للبنية الكبيرة، للنظام الذي فيه.
في كتالوج المعرض في جاليري كابري عام 2010، كتبت القيّمة درورا ديكل:

"في أعمال ألبويم توجد ثلاث دوائر: الدائرة الأولى - الـ"أنا" الذي يحاول البقاء في وجه "الآخرين"؛ الدائرة الثانية - المجموعة القريبة، العائلة الواسعة، أعضاء الكيبوتس، المدرسة، المكان؛ الدائرة الثالثة - الوجود الإنساني، العالم، الذي يوضح الحالة الوجودية التي يعيش فيها الفنّان، الإنسان."

مع ذلك، لا يمكن تجاهل تفسير آخر يعيدنا إلى الجسد الأنثوي. بعض الباقات فارغة في وسطها - مثل رحم فارغ، بين الإزهار والتلاشي، باقات ألم، تمزقات تلتئم وتطلب شفاء الكسر. إصلاح الجسد والروح، إعادة القوة والقدرة والاحتفال بجمال الحياة.

في السنوات 1981-1984 كانت ياعيلي ألبويم قيّمة ومديرة جاليري كابري. ياعيلي كانت دامًا منخرطة في حياة الكيبوتس الثقافية والفنّيّة.

القيّمان: يوري كاتس وأسيا دوبلين

בתמיכת
משרד התרבות והספורט
הקרן למעורבות בקהילה כברי
גלריה כברי
جاليري الكابري
גלריה שיתופית יהודית ערבית בגליל
جاليري تشاركي يهودي عربي في الجليل